

Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto

Tietosuojavastaavan toimintakertomus 2020

Sisällysluettelo

1	Johdanto	3
2	Pohjanmaan liiton tietosuojavastaava ja tietosuojaryhmä	4
3	Tietosuojan toteutumista osoittavat asiakirjat	5
3.1	Tietosuojaselosteet	5
3.2	Tietojärjestelmäseloste	6
3.3	Seloste rekisterinpitäjän käsittelytoimista	6
3.4	Sopimukset	6
3.5	Suostumuksen osoittaminen ja kirjaukset asiakirjoihin	7
3.6	Yksilön oikeuksien turvaaminen	7
4	Tietosuojaosaaminen	8
4.1	Henkilöstö	8
4.2	Digi- ja väestötietoviraston VAHTI-asiantuntijaverkosto	8
4.3	Luottamushenkilöt	9
5	Länsi-Suomen Eurooppa-toimisto	10
6	Tietosuojatyön tulevia näkymiä	11

1 Johdanto

EU:n yleinen tietosuoja-asetus 2016/679 astui voimaan 24.5.2016 ja sitä oli sovellettava viimeistään 25.5.2018. Asetuksen mukaan kaikkien viranomaisten ja julkishallinnon elinten riippumatta siitä, mitä tietoja ne käsittelevät, sekä sellaisten muiden organisaatioiden, joiden ydintehtäviin sisältyy henkilötietojen järjestelmällistä ja laajamittaista seuranta tai erityisiin henkilötietoryhmiin kohdistuvaa laajamittaista käsittelyä on nimitettävä tietosuojavastaava.

Tietosuoja-asetus edellyttää, että organisaatiot osoittavat noudattavansa asetusta. Tällöin puhutaan ns. rekisterinpitäjän osoittamisvelvollisuudesta, jota tämä tietosuojavastaavan toimintakertomuskin osaltaan täyttää. Pohjanmaan liiton ensimmäinen tietosuojavastaavan toimintakertomus on vuodelta 2018.

Vuoden 2020 tärkein tavoite oli jatkaa edelleen sellaisten menettelytapojen mallintamista ja käyttöönottoa, joilla voidaan osoittaa Pohjanmaan liiton käyttämien asiakirjojen sekä toimintamallien ja -käytäntöjen vastaavan EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen ja kansallisen tietosuojalain vaatimuksia, ja kehittää henkilöstön tietosuoja- ja tietoturvaosaamista.

2 Pohjanmaan liiton tietosuojavastaava ja tietosuojaryhmä

Pohjanmaan liiton tietosuojavastaavaksi on viranhaltijapäätöksellä 142/2018 nimetty kulttuuripäällikkö Tarja Hautamäki, joka aloitti tehtävässä 27.3.2018 oman toimensa ohella. Tietosuojavastaavan tehtävänä on ohjata Pohjanmaan liiton tietosuojatyötä, minkä tueksi on nimetty tietosuojaryhmä (Margot From, Marianne Höglund, Marie Sjöling, Riitta Isoniemi, Johanna Leppänen, Irina Nori ja Gustav Nygård). Tietosuoja koskettaa koko henkilöstöä ja siihen liittyvien asioiden on tähdennetty kuuluvan oleellisena osana koko henkilöstön työtehtäviä.

Tietosuojaryhmän puheenjohtajana toimii tietosuojavastaava, joka voi tarpeen mukaan päättää muutoksista ryhmän kokoonpanoon. Pohjanmaan liiton tietosuojavastaava on ohjannut myös Länsi-Suomen Eurooppa-toimiston tietosuojatyötä, josta operatiivisessa vastuussa on toimiston johtaja.

Viestinnässä huomioitavissa käytännöissä Pohjanmaan liiton tietosuojatyötä on tukenut Pohjanmaan liiton tiedotusryhmä.

3 Tietosuojan toteutumista osoittavat asiakirjat

Rekisterinpitäjällä on velvollisuus informoida rekisteröityjä henkilötietojen käsittelystä ja rekisteröidyillä on oikeus saada tietoonsa hänestä rekistereihin tallennetut tiedot. Henkilötietojen käsittelystä informoidaan [verkkosivulla](#) saatavilla olevassa asiakirjassa *Henkilötietojen käsittely Pohjanmaan liitossa*, joka sisältää kuvauksen henkilötietojen käsittelyn yleisistä periaatteista ja tietosuojaselosteet. Lisäksi henkilötietojen käsittelyä kuvataan Pohjanmaan liiton asianhallintajärjestelmään tallennetuissa tietojärjestelmäselosteissa, selosteessa rekisterinpitäjän käsittelytoimista, asiakirjamalleissa, tiedonhallintamallissa ja strategioissa.

Tietosuojaselosteiden, asiakirjamallien, tiedonhallintamallin ja strategioiden sisällöt ovat julkisia. Tietojärjestelmäselosteiden ja selosteiden rekisterinpitäjän käsittelytoimista sisältämiin yksityiskohdaisiin tietoihin Pohjanmaan liiton tietoturvaratkaisuista ja -toimenpiteistä on tietoturvasyistä rajattu pääsy vain näitä tietoja työssään tarvitseville. Näiden selosteiden tietotyypit ovat kuitenkin julkisia.

3.1 TIETOSUOJASELOSTEET

Pohjanmaan liitto ylläpitää seuraavia toimintansa kannalta tarpeellisia henkilörekistereitä:

- ICT-leasinglaite- ja lisenssihallintarekisteri
- Kulttuurilautakunnan avustusrekisteri
- Kumppani- ja kontaktirekisteri
- Matkustusrekisteri
- Pohjanmaan hanketoimijarekisteri
- Pohjanmaan tapahtumakalenteri
- Tweb-asianhallintajärjestelmä
- Tallennerekisteri

Kullekin henkilörekisterille on nimetty vastuuhenkilö, joka vastaa rekisteristä. Rekistereistä laaditut tietosuojaselosteet on koottu asiakirjaan *Henkilötietojen käsittely Pohjanmaan liitossa*, joka on nähtävillä Pohjanmaan liiton [verkkosivuilla](#). Henkilöstöä on ohjeistettu viittaamaan asiakirjaan, kun asiakkaiden henkilötietoja ja suostumusta niiden keräämiseen pyydetään. Asiakirjaa on päivitetty vuoden 2020 aikana ja siihen on uutena henkilörekisterinä liitetty tallennerekisteri.

Länsi-Suomen Eurooppa-toimistossa on tiedotuspalveluja ja vierailuryhmiä koskevat tietosuojaselosteet.

3.2 TIETOJÄRJESTELMÄSELOSTE

Kaikista Pohjanmaan liitossa käytössä olevista tietojärjestelmistä on laadittu erillinen tietojärjestelmäseloste. Osa tietojärjestelmistä liittyy keskeisesti edellä mainittujen henkilörekistereiden ylläpitämiseen. Tietojärjestelmäselosteeseen on kirjattu seuraavat tiedot:

- järjestelmän nimi ja tyyppi
- vastuuyksikkö ja sisällöstä vastaava henkilö
- pääkäyttäjä
- käyttötarkoitus
- tietolähteet
- tietojen tallennuksen alkamisajankohta
- tietojen julkisuus
- järjestelmän julkinen osoite
- tietovaraston sijainti
- salassa pidettävien tietojen tyyppi

3.3 SELOSTE REKISTERINPITÄJÄN KÄSITTELYTOIMISTA

Organisaation on aina laadittava seloste henkilötietojen käsittelytoimista, jos henkilötietojen käsittely ei ole satunnaista. Seloste on organisaation sisäinen asiakirja, joka toimii apuvälineenä henkilötietojen käsittelyn hahmottamiseen. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa arvioida tietojenkäsittelytoimien lainmukaisuutta selosteen pohjalta ja seloste on pyydettyessä toimitettava valvontaviranomaiselle.

Pohjanmaan liiton seloste rekisterinpitäjän käsittelytoimista on laadittu tietosuojavaltuutetun toimiston laatiman mallin pohjalta. Se sisältää tiedot seuraavien tehtävien käsittelystä:

- palkanmaksu
- palkkioiden maksu
- rekrytointi sekä työ- ja virkasuhde
- henkilöstön poissaolot
- matka- ja majoituskorvaukset
- ostoreskontra
- työ- ja virkasuhteen päättäminen
- henkilöstön tietosuojaosaaminen

3.4 SOPIMUKSET

Jos rekisterinpitäjän tietojenkäsittelyä suorittaa jokin toinen organisaatio (henkilötietojen käsittelijä), rekisterinpitäjän on laadittava henkilötietojen käsittelijän kanssa kirjallinen sopimus, joka koskee henkilötietojen käsittelyä. Pohjanmaan liitto on varmistanut sopimukseen liitetyillä liitteillä henkilörekistereidensä käsittelijöiden vastuun rekistereiden tietosuojasta.

3.5 SUOSTUMUKSEN OSOITTAMINEN JA KIRJAUKSET ASIAKIRJOIHIN

Pohjanmaan liiton luottamushenkilöelimien ja säännöllisesti kokoontuvien ryhmien jäseniltä kysytään valtuustokauden tai ryhmän ensimmäisessä kokouksessa suostumus työskentelyn kannalta välttämättömien ja tietosuojaselosteessa kuvattujen tietojen keräämiseen. Tätä tarkoitusta varten on laadittu vakiomuotoinen esityslistatekstimalli, joka on saatavilla asianhallintajärjestelmässä.

Tietosuojaan ja henkilötietojen käsittelyyn liittyvät asiakirjat kootaan Pohjanmaan liiton asianhallintajärjestelmässä samaan hakemistoon, mistä ne ovat helposti löydettävissä. Myös Länsi-Suomen Eurooppa-toimiston tietosuojaselosteet on tallennettu Pohjanmaan liiton asianhallintajärjestelmään mutta varsinaiset henkilörekisterit ovat Eurooppa-toimiston omissa tietojärjestelmissä.

Mahdollisten tietosuojapoikkeamien ja tietovuotojen edellyttämät viestintätoimenpiteet ja -ohjeet on kirjattu Pohjanmaan liiton viestintästrategiaan. Muissa strategisissa asiakirjoissa tietosuoja-asioita ei ole erityisesti otettu esille.

Tietosuojaryhmän kokousmuistiot tallennetaan Pohjanmaan liiton asianhallintajärjestelmään.

3.6 YKSILÖN OIKEUKSIEN TURVAAMINEN

Tietosuoja-asetuksen 15 ja 16 artiklojen nojalla rekisteröidyllä on oikeus tarkastaa, mitä häntä koskevia henkilötietoja Pohjanmaan liitto käsittelee. Rekisteröity voi myös vaatia epätarkkojen ja virheellisten tietojen oikaisua sekä artiklan 17 nojalla tietojen poistamista rekistereistä. Näitä tarkoituksia varten Pohjanmaan liiton [verkkosivulla](#) on saatavilla määrämuotoiset lomakkeet ja ohjeistus.

Edellä mainittuihin artikloihin pohjautuvia pyyntöjä ei ole vuoden 2020 aikana saapunut Pohjanmaan liittoon.

4 Tietosuojasaaminen

4.1 HENKILÖSTÖ

Vastuu tietosuojan toteutumisesta on Pohjanmaan liiton johdolla mutta koko henkilöstön edellytetään omaksuvan jokapäiväisessä työssä tarpeelliset tietosuojakäytännöt. Pohjanmaan liiton palvelukseen tulleiden uusien henkilöiden edellytetty suorittavan [Arjen tietuoja -koulutuksen](#) tai [Tietosuojan ABC julkishallinnon henkilöstölle -koulutuksen](#) ja niihin liittyvät nettitestit. Vuonna 2020 Arjen tietuoja -koulutuksen suoritti kolme henkilöä ja Tietosuojan ABC -koulutuksen kaksi henkilöä, mistä on tallennettu tieto asianhallintajärjestelmään.

Pohjanmaan liiton ja Länsi-Suomen Eurooppa-toimiston henkilöstölle on tiedotettu tietuojaan liittyvistä asioista henkilöstökokouksissa ja sisäisellä henkilöstön sähköpostijakelulistalla seuraavista teemoista:

- 25.2. Mallitekstien käyttäminen esityslistoilla suostumuksen pyytämiseksi.
- 18.3. Tietosuojavaltuutetun tiedote työntekijöiden henkilötietojen käsittelystä ja koronaviruksesta
- 14.4. Kaikille avoimet verkkoseminaarit
  - [5.5. Ajankohtaista digitaalisesta turvallisuudesta](#)
  - [12.5. Ajankohtaista tietuojasta](#)
- 28.4. Ammattikorkeakoulu Centrian Secubot-hankkeen webinaari Arbeta säkert på distans 8.5.
- 1.8. DVV:n [Koronaviruspandemian vaikutukset digitaaliseen turvallisuuteen-raportti](#)
- 18.8. [Työelämän tietuojan käsikirja](#)
- 27.8. THL:n webinaari Koronavilkku-sovellus ja yksityisyyden suoja.
- 24.9. Tietoturva ry:n verkkoseminääri Koronaviruspandemia – Mitkä ovat 6 kk:n opit tieto- ja kyberturvallisuudennäkökulmasta? Miten varautua tulevaan talveen?

Koska koronapandemian myötä koko henkilöstön työskentely vaihtui kuluneen vuoden aikana pääosin tietoverkoissa toteutuvaksi etätyöksi, henkilöstöä on kannustettu osallistumaan oma-toimisesti mm. seuraaviin digi- ja kyberturvaosaamista edistäviin verkkotapahtumiin ja koulutuksiin:

- Digi- ja kyberturvallisuuskatsaukset [Suomidigi-sivustolla](#).
- eOppiva-palvelun verkkokoulutukset [Tietosuojan ABC](#), [Digiturvallinen työelämä](#), [Toimi turvallisesti digimaailmassa](#) ja [Turvaa digitaalinen toiminta häiriötilanteissa](#).
- DVV:n ja valtiovarainministeriön yhteiset [Digiturvakompassi](#)-podcastit.

Pohjanmaan liitto osallistui DVV:n 26.-30.10. koordinoiman digiturvaviikon ohjelmaan. Viikon aikana henkilöstölle annettiin mahdollisuus käyttää tunti työaika vapaavalintaisella tavalla digiturvaosaamisensa kehittämiseen.

4.2 DIGI- JA VÄESTÖTIETOVIRASTON VAHTI-ASiantuntijaverkosto

Pohjanmaan liiton tietosuojavastaa on mukana DVV:n julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden yhteistyötä ja koordinaatiota varten asetetun poikkihallinnollisen VAHTI-ryhmän asiantuntijaryhmätyöskentelyssä. Vahtitoiminnan tavoitteita ovat mm.

- edistää kansalaisten ja sidosryhmien luottamuksen säilymistä julkisen hallinnon tuottamiin digitaalisiin palveluihin
- tukea julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden kehittämistä
- edistää uuden teknologian turvallista käyttöönottoa julkisessa hallinnossa
- tuottaa kansallista julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden tilannekuvaa
- kehittää yhteistyötä kansallisesti ja kansainvälisesti myös elinkeinoelämän kanssa.

VAHTI-työryhmiä on viisi: 1) riskienhallinnan kehittäminen, 2) toiminnan jatkuvuuden ja varautumisen kehittäminen, 3) ICT-palveluiden digitaalisen turvallisuuden kehittäminen, 4) tietosuojan kehittäminen ja 5) digiturvaosaamisen kehittäminen. Pohjanmaan liiton tietosuojavastaava on osallistunut työryhmiin, jossa kehitetään tietosuojaa ja digiturvaosaamista. Lisäksi tietosuojavastaava on osallistunut DVV:n VAHTI-asiantuntijaverkoston yhteisiin teemakokouksiin 22.4. (johdon ja henkilöstön digiturvaosaaminen ja kulttuuri), 28.4. (toiminnan jatkuvuuden ja varautumisen kehittäminen), 5.5. (riskienhallinnan kehittäminen), 7.5. (pilvipalveluiden digiturvallisuuden kehittäminen) ja 19.5. (tietosuojan kehittäminen) sekä VAHTI-kuukausi-infoihin 21.4., 20.5., 17.6., 28.8., 30.9., 21.10., 18.11. ja 15.12.

4.3 LUOTTAMUSHENKILÖT

Koska Pohjanmaan liiton toiminnan linjauksista viime kädessä vastaavat luottamushenkilöt, myös heidän tietosuojasaamistaan ja -tietoisuuttaan on pidettävä ajan tasalla. Tietosuojavastaavan toimintakertomus annetaan luottamushenkilöelimille erillisinä kokousasioina tiedoksi.

5 Länsi-Suomen Eurooppa-toimisto

Länsi-Suomen Eurooppa-toimiston vierailijaryhmiltä kerätään henkilötietoja, jotta tiedot vierailijoista voidaan syöttää toimiston kulunvalvontajärjestelmään ja EU-instituutioissa vierailua varten. Vierailusta päävastuussa ollut toimiston työntekijä vastaa siitä, että kerätyt henkilötiedot poistetaan toimiston järjestelmistä vierailun päätyttyä. Koronapandemian vuoksi asetettujen rajoitustoimien seurauksena vierailuryhmiä ei ole käytännössä voitu vastaanottaa. Toimisto ei myöskään ole vastaanottanut henkilötietojen käsittelyä koskevia tiedusteluja rekisteröidyiltä henkilöiltä.

Länsi-Suomen Eurooppa-toimisto ylläpitää sähköistä tiedotuspalvelua, jonka hallinnoinnista vastaa harjoittelija. Tilaajiksi rekisteröityviltä henkilöiltä kysytään suostumus siihen, että heidän tietonsa tallennetaan tätä tarkoitusta varten. Koska harjoittelija vaihtuu säännöllisin väliajoin, toimiston johtajan vastuulla on huolehtia, että harjoittelija saa riittävän opastuksen tietosuojasioihin.

6 Tietosuojatyön tulevia näkymiä

Tietosuojalainsäädäntö on julkisen hallinnon tiedonhallintaa koskevan sääntelykehikon keskiössä ja sillä on keskeisiä yhtymäkohtia moniin muihin lakeihin (ks. kuva alla, lähde: valtiovarainministeriö).

Vuoden 2020 alusta voimaan tulleella kansallisella tiedonhallintalalla (906/2019) keskitettiin suurin osa useassa eri laissa säädetyistä julkisen hallinnon tiedonhallintaa koskevista säännöksistä yhteen lakiin. Uudella yleislailla määritettiin tiedon koko elinkaaren hallinta julkisessa hallinnossa sekä varmistettiin tietoaineistojen yhdenmukainen hallinta ja tietoturallinen käsittely julkisuusperiaatetta toteuttaen.

Tiedonhallintalain tarkoituksena on myös edistää eri viranomaisten tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteentoimivuutta. Tällaisten rajapintojen avaamisessa, kuvaamisessa ja määrittämisessä on kiinnitettävä erityisesti huomiota siihen, miten tietosuojavaatimukset toteutuvat mahdollisissa tietoaineistojen siirroissa viranomaiselta toiselle.

Vuoden 2020 aikana laadittiin tiedonhallintalakiin pohjautuva Pohjanmaan liiton tiedonhallintamalli. Sen hyväksyminen ja toimeenpano siirtyi alkuvuoteen 2021.

Tietosuojan toteutuminen riippuu käytännössä sitä koskevaa sääntelyä soveltavien henkilöiden osaamisesta sekä tietoturvan toteutumisesta. Henkilöstöä on kannustettava osallistumaan tietosuoja- ja tietoturvakoulutuksiin sekä kiinnittämään huomiota tietosuojakysymyksiin päivittäisessä työssään. Ohjeistusta annetaan Pohjanmaan liiton sisäisissä viestintäkanavissa, asianhallintajärjestelmään tallennetuissa asiakirjoissa ja henkilöstölle suunnatuissa koulutuksissa.

Vuosittaisen tietotilinpäätöksen käyttöönotto tulisi valmistella ja toteuttaa. Tietotilinpäätöksen tarkoituksena on rekisterinpitäjän osoitusvelvollisuuden toteennäyttäminen, luottamuksen osoittaminen sidosryhmiin nähden sekä toimia johdon ja sisäisen valvonnan työvälineenä. Asiakirjassa kuvataan tietoturvallisuuden ja -suojan toteuttaminen, tiedonhallinta, tietovarannot ja tietovirrat, tietojen käsittelyyn vaikuttava lainsäädäntö ja muu ohjeistus, rekisteröidyn oikeudet, seuranta ja mittaaminen sekä arviointi ja kehittäminen. Tietotilinpäätöksen tarkoitus on siis muutakin kuin vain henkilötietojen suojaamisen väline.

Pohjanmaan liiton toiminnasta ei ole toistaiseksi laadittu erillistä tietotilinpäätöstä vaan keskeisimmät tietosuojaan keskittyvät asiat kirjataan sisällöllisesti suppeampaan tietosuojavastaavan toimintakertomukseen, joka annetaan luottamushenkilöelimille tiedoksi ja julkaistaan liiton verkkosivulla.

Tietosuojavastaava on mukana DVV:n VAHTI-asiantuntijatyöryhmissä kehittämässä mm. tietosuojan itsearviointityökalua ja tietosuojakoulutuksia julkishallinnon henkilöstölle, jotka otetaan Pohjanmaan liitossa käyttöön niiden valmistuttua vuonna 2021.

**Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto**

Sandögatan 6 B - Hietasaarenkatu 6 B
PB - PL 174, 65101 Vasa - Vaasa
Tfn - Puh. 06 320 6500

www.obotnia.fi
info@obotnia.fi